

De Stelling: 'Schoffelen is het nieuwe taboe'

De stelling 'Schoffelen is het nieuwe taboe' laat een verschuiving zien in het denken over onkruidbeheer. Traditionele methodes maken plaats voor ecologisch beheer waarbij spontane plantengroei juist welkom is. Schoffelen verstoort de bodem en past minder goed bij doelen als biodiversiteit en duurzaam beheer.

Auteur: Heleen Kommers

Ook speelt arbeidsdruk een rol: schoffelen is arbeidsintensief en alternatieven, zoals heet water of machines, winnen terrein. Toch is er ook weerstand. Voor veel uitvoerders blijft het een praktische en directe aanpak. De 'taboestatus' verschilt dus per locatie en visie, maar duidelijk is dat het imago van schoffelen aan het kantelen is.

Stefan Verbunt

algemeen directeur bij Griffioen Wassenaar

'Schoon houden, niet schoon maken: dan heb je het minste onderhoud'

'Bij wild en inheems is er minder ruimte voor de schoffel'

'Er is een sterke tendens naar wild, inheems en de natuur haar gang laten gaan. Daar past schoffelen minder goed in. Griffioen heeft het concept Living Landscape, vol zaden van wilde en inheemse soorten. Met de opdrachtgever maken we afspraken over het beheer. Mag de beplanting helemaal verwilderen? Of wil men dat gecontroleerd doen, door de vegetatie deels te maaien, deels in het zaad te laten schieten en door een bepaalde mate van onkruid toe te laten? Want ook al is onkruid ongewenst, het zijn wel kruidachtigen.'

'Om een plantvak schoon te houden, moet je schoffelen'

'Moet het beeld strakker? Dan is er ons GreentoColour-concept, waarbij ongewenste kruiden wél weggehaald worden. Je begint door bodemuitwisseling met een schoon plantvak. De verse grond is een ideaal groeibedje voor ingewaarde zaadonkruiden. Wat er van nature groeit, groeit door de *survival of the fittest* wilder en harder dan de cultuurplanten. Daarom moet je de cultuurplanten een concurrentievoordeel geven. Lees: schoffelen. Schoffel je tussen vaste planten door, doe dat dan tijdig en met een klein schoffeltje van maximaal tien centimeter breed dat aan alle kanten scherp is. Schoffel tot het plantvak gesloten is en onkruid minder kans krijgt. Voor het minste onderhoud geldt de vuistregel "Schoon houden, niet schoon maken". En waarom zou je dan met een schepel op je knieën gaan, als een schoffel een steel van één meter tachtig heeft en je kunt blijven staan?'

Kimberly Kuiper-Hofstede
eigenaar Kuiper Groen - voor natuurbeleving

‘Stoppen met schoffelen is de sleutel tot een gezonde leefomgeving’

‘Ons wildkruid is belangrijk in een stenige stadsomgeving’

‘De term “onkruid” heeft een negatieve lading en past niet meer bij de huidige tijd. Steeds vaker wordt daarom gesproken over “wildkruid”, een benaming die kansen en mogelijkheden benadrukt. Het gebruik van deze positieve term draagt bij aan natuureducatie en beïnvloedt hoe bewoners, ondernemers en beleidsmakers naar de leefomgeving kijken. Wildkruid speelt een belangrijke rol in de stad, waar mens en natuur veel druk ervaren. Een gezonde leefomgeving hangt samen met een vitaal en veerkrachtig ecosysteem. Door te stoppen met schoffelen krijgen wilde kruiden ruimte om zich te ontwikkelen. Dit vergroot de biodiversiteit, zowel boven- als ondergronds, en biedt variatie volgens de zogeheten vijf V’s: Voedselvoorziening, Vocht, Veiligheid, Verblijfsgelegenheid en Voortplantingsgelegenheid.

‘Selectief weghalen van problematische soorten’

De aanwezigheid van wildkruid zorgt voor een groenere, beschermende bodemlaag. Dat helpt bomen en planten beter aanslaan en bevordert hun vitaliteit. Vooral in de eerste jaren na aanplant van bijvoorbeeld een inheemse haag kan níét-schoffelen bijdragen aan succes, doordat vocht en voedingsstoffen beter behouden blijven. Daarnaast krijgen insecten meer kansen, wat doorwerkt in de hele voedselketen. Ook vogels, vleermuizen en zoogdieren profiteren. Dit versterkt het stedelijk ecosysteem en helpt plagen, zoals de eikenprocessierups, in balans te houden. De kernboodschap: schoffelen vervangen door het selectief weghalen van problematische soorten levert een gezondere leefomgeving op voor mens én natuur.

Bertus Meijer
uitvoerder en teamleider gemeente Dalfsen

‘Welke waarde ken je toe aan de groene openbare ruimte?’

‘Goed schoffelen is het efficiëntst’

‘We lijden aan het “netheidssyndroom”: we willen een strakke uitstraling, waarbij we de grond zwart houden en onkruid geen kans krijgt. Schoffelen is dan het efficiëntste wat er is, mits het goed gebeurt en met scherp gereedschap. Het is meer dan alleen wat heen en weer bewegen met je gereedschap; schoffelen is echt een vak. Omdat je alleen het bovenste stukje van de bodem bewerkt, verstoor je het leven erin nauwelijks. Er komen wat torretjes en wormen naar boven, niet anders dan wanneer een vogeltje op de bodem stamppt om trillingen te veroorzaken. Maar schoffelen gebeurt vaak niet goed en ben je dan eenmaal aan het schoffelen, dan blijf je schoffelen. Onkruid groeit snel terug, vaak nog sterker dan voorheen, dus waar je niet hoeft te schoffelen, moet je het vooral niet doen.’

‘Alles heeft te maken met balans’

‘Gemeente Dalfsen vindt dat, waar mogelijk, het beeld natuurlijk mag zijn. Daar gaan we niet schoffelen. Het eerste jaar zie je pionierssoorten, zoals brandnetels, zuring en andere lange kruiden. Na dat jaar verdwijnen die soorten weer en nemen andere het over. Zogenaamd onkruid is waardevolle inheemse beplanting. Zijn er geen brandnetels, dan zijn er ook geen atalantavliners. En zuring maakt door zijn wortelstructuur de bodem luchtig. Alles heeft te maken met balans, met het beeld dat je wil en met welke waarde je toekent aan de groene openbare ruimte.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!